

DEF Bulletin

The Danube Environmental Forum Newsletter

1 / 2004

*Wetlands on fire
Danube Delta
News*

*Mokřady v plamenech
Delta Dunaje
Zprávy*

IMPRESSUM

DEF Bulletin je oficiální publikací Dunajského environmentálního fóra (DEF).

Tento DEF Bulletin napomáhá poslání Dunajského environmentálního fóra – chránit řeku Dunaj se všemi jeho přítoky a jejich biodiverzitu pomocí spolupráce nevládního a vládního sektoru a místních obyvatel při prosazování udržitelného využívání přírodních ekosystémů.

Tento DEF Bulletin je v tištěné podobě rozšiřován všem zájmovým skupinám. V elektronické podobě je dostupný na internetové stránce DEF www.de-forum.org (v angličtině).

Více informací nebo objednávky DEF Bulletinu na adrese:

DEF Sekretariát
Rytierska 2
SK - 841 10 Bratislava
Tel: +421 2 654 561 13
Fax: +421 2 657 300 50
E-mail: def@changenet.sk

Editor anglické a slovinské verze: Milan Vogrin, milan.vogrin@guest.arnes.si

Editoři české verze: Jaroslav Ungerman a Miroslav Husťák

Překlady z angličtiny: Miroslav Husťák

Design: Marginalija, d.o.o., Slovinsko

Názory vyjádřené autory článků nemusí nutně odrážet názory DEF a editora.

Vydání tohoto čísla DEF Bulletinu bylo podpořeno Organizací spojených národů a Světovou bankou v rámci Dunajského regionálního projektu UNDP/GEF.

Fotografie na obálce: Volavka bílá *Egretta alba*, fotografoval Milan Vogrin

V tomto čísle naleznete:

Editorial Milana Vogrina

Vypalování rákosu – drastické ničení přírodních stanovišť

Marko Tucakov

Rozvoj infrastruktury ohrožuje biologickou diverzitu v bulharském úseku Dunaje

Stanislava Bošnjakova

Den Medžimurije na řece Muře

Siniša Golub

Nový národní koordinátor DEF v Maďarsku

Béla Kalocsa & Enikő Anna Tamás

Dunajská delta je ohrožena

Petruta Moisi

První evropský šampionát v žabkách

Irma Popović

Voda – inspirace pro „Mladé vědecké pracovníky“ z města Bor

Dragan Randjelović

Stavba kanálu Dunaj-Odra-Labe bude porušovat směrnice EU a mezinárodní úmluvy

Jaroslav Ungerman & Pavel Příbyl

Den Země v rumunském městě Baia

Tatiana Done

Recyklace elektrárenského popela

Jovica Veljučić-Kerčulj

Zasedání slovinsko-rakouské Komise pro řeku Dravu

Milan Vogrin

Zajímavosti

Milí čtenáři,

tento rok má zvláštní význam pro mnoho z nás, zejména pro ty, kteří se 1. května „ocitli“ v Evropské unii. Nyní povodí Dunaje zahrnuje šest členů EU – Slovensko, Maďarsko, Českou republiku, Německo a Rakousko (striktně vzato zde ještě patří dvě další unijní země – Itálie a Polsko, které se však jen „dotýkají“ daného povodí), svým lidským a ekonomickým potenciálem tvořící významnou procentní část Unie. Doufejme, že budeme schopni tuto skutečnost využít k otevření „finančních“ bran v Bruselu.

Rovněž pro řeku Dunaj je tento rok výjimečný – na rok 2004 totiž připadá 10. výročí podepsání Konvence o ochraně řeky Dunaje. Po celém povodí Dunaje se bude konat mnoho různých aktivit ke Dni Dunaje, připadajícího na 29. června 2004, o kterých se dočteme v pátém čísle DEF Bulletinu.

V neposlední řadě je tento rok velmi zvláštní také pro mne, jelikož na mne „spadly“ mnohé povinnosti vyplývající z práce v Dunajském environmentálním fóru, především vedení redakce DEF Bulletinu. Určitě jste si všimli změny stylu a grafiky obálky i článků. Velice uvítám jakékoliv názory na tyto změny.

V tomto čísle DEF Bulletinu naleznete různé zprávy z různých regionů. Vřele doporučuji vaši pozornost článkem Marka Tukovice ohledně vypalování rákosu v Srbsku, neboť tento nešvar se týká i dalších zemí, a to přesto, že vypalování porostů je obecně nelegální. Kde jsou všechny ty úřady přeplněné úředníky, kteří mají v kompetenci zasáhnout či přijmout patřičná opatření?

Doufám, že si užíváte či že jste si užili prázdnin a těším se na vaše příspěvky do dalšího čísla.

Váš nový editor

Milan Vogrin

Vypalování rákosu – drastické ničení přírodních stanovišť

Marko Tucakov, The Bird Study and Protection Society of Vojvodina, Srbsko & Černá Hora

Rákos

Rákos obecný *Phragmites communis* roste v mělkých pobřežních zónách sladkovodních vod, v zaplavených oblastech a v místech vystavených trvalému vlivu podzemních vod. Na vhodných půdních typech, jako je například říční naplavenina, tvoří hustý a velmi často dominantní porost, který je stanovištěm pro bezpočet obratlovců a bezobratlých druhů, kteří zde hnízdí, rozmnožují se a nacházejí potravu. Dokonce i místa pokryta suchým rákosem (před začátkem vegetačního období) jsou nesmírně cenná pro mnoho ptáčích a bezobratlých druhů, kteří zde mohou najít značné množství potravy nebo skrytých útočišť.

Rákos se nachází podél řek, jezer a vodních nádrží v celém mírném pásmu, nicméně v minulých staletích značně utrpěl co se jeho rozlohy a kvality týče. Viníkem jsou různé odvodňovací projekty, které měly za cíl přeměnit bažinaté a zaplavené oblasti v úrodnou půdu. Zbytky kdysi hojných rákosnatých oblastí zůstávají přitom neustále ohroženy destrukčními zásahy.

Vypalování rákosu

Masivní vypalování rákosnatých oblastí u mokřadů je bohužel velmi rozšířený nešvar v celé Vojvodině (srbská provincie na severu země hraničící s Maďarskem, Chorvatskem a Rumunskem). Dochází k tomu časně z jara, ihned po tom, co roztaje sníh, a to přes skutečnost, že neexistuje žádný důvod nebo potřeba pro likvidaci rákosu.

Velika Bara. © Boris Erg

Apatin atar. © Boris Erg

Navíc je vypalování rákosu dle zákona striktně zakázáno.

Důsledky vypalování rákosu jsou pro volnou přírodu velmi brutální – v plamenech zahynou mladé rostliny, bezobratlí, mladé ptáčata, jsou zlikvidovaná hnízda ptáků.

Rybník Kolut

Ve Vojvodině, kde vysoce strukturované rákosové porosty stále pokrývají rozsáhlé oblasti říčních niv, přežití určité populace 37 ptáčích druhů přímo závisí na existenci rozlehlých zaplavených rákosových porostů („směs“ suchých a zelených rostlin), které tyto ptáci využívají jako své jediné rozmnožovací stanoviště. Nicméně počet druhů, které si vybírají tato stanoviště pro hnízdění nebo jako odpočinková místa během migrace, je mnohem více - více než dvě třetiny ptáčích druhů zaznamenaných v provincii Vojvodina či dokonce v celém Srbsku.

Vzhledem k likvidaci značné části přírodních mokřadů podél řek ve Vojvodině nyní suplují jejich úlohu rybníky (co se vodních ptáku týče) - tyto místa jsou bohatá na potravu a vegetaci v důsledku tamního systému produkce ryb. Dnes jsou tyto oblasti extrémně cennými druhotnými mokřady, jejichž důležitost v ochraně biodiverzity daleko přesahuje některé ze slavnějších přírodních rezervací.

Příkladem je rybník Kolut o rozloze 200 hektarů, založený v roce 1950, který poskytuje velké množství útočišť v relativně malé oblasti: doposud tam bylo zaznamenáno 165 ptáčích druhů, 45 z nich se tam navíc množí. Kvůli své vysoké ekologické hodnotě je rybník od roku

2000 registrován jako část významné ptačí oblasti Gornje Podunavlje dle standardu organizace *BirdLife International*.

Kontakt: mtucakov@eunet.yu

Rozvoj infrastruktury ohrožuje biologickou diverzitu v bulharském úseku Dunaje

Stanislava Bošnjakova, CEIE, Bulharsko

Velké projekty týkající se dopravní a energetické infrastruktury ohrožují biologickou rozmanitost bulharské části povodí Dunaje. Některé projekty, považované bulharskou vládou z ekonomického hlediska za velmi důležité, by doslova podrazily „ochranářské“ aktivity relevantních národních úřadů a ekologických nevládních organizací, které již byly podpořeny nemalou finanční částkou od dárců z různých zemí a mezinárodních institucí.

Vláda pohlíží například na stavbu jaderné elektrárny v městě Belene jako na něco jednoznačně přínosného - ovšem zápory této stavby, včetně negativních účinků na řeku Dunaj, jsou přehlíženy (Belene se nachází asi 80 km jihozápadně od Ruse na hranici Bulharska a Rumunska tvořenou Dunajem). Stavba dané elektrárny vyžaduje odstranění inertního materiálu z řeky, drenážní práce a výstavbu hráze – to vše by v daném úseku vedlo ke zvýšené sedimentaci a poklesu samočisticí schopnosti řeky. Oblast, kde se má tento projekt uskutečnit, se nachází poblíž ostrovního komplexu Belene – „Ramsarské“ oblasti, která byla navržena jako "vodohospodářsky významné povodí" podle Rámcové vodní směrnice. Případný provoz elektrárny by způsobil tepelné znečištění řeky, což je jeden z předpokladů pro rychlý růst řas a eutrofizaci, což by navýšilo současné znečištění živinami. V případě jaderné havárie by byly říční ekosystémy radioaktivním vodou naprosto zničeny.

Také v další významné přírodní oblasti na Dunaji o 20 km západněji - Národním parku Persina (tato oblast byla rovněž navržena jako "vodohospodářsky významné povodí" podle Rámcové vodní směrnice) by se projevil negativní aspekt infrastrukturních projektů v případě realizace určitých opatření pro zlepšení splavnění dolního toku Dunaje. Stavba plavebního kanálu by vedla k zhoršení podmínek pro přírodní stanoviště, neboť

hromadění sedimentů a postupné zanášení bahnem by zmenšilo rozlohu původních mokřadů a zabránilo tvorbě nových vodních organismů. Dlouhodobý účinek splavňovacích projektů by určitě vedl ke změnám v migračních trasách ryb a k trvalému vyrušování ptáků lodní dopravou během hnízdícího období. Vodní cesty, které jsou chápány jako udržitelná alternativa silniční dopravě (nejenom Evropskou unií v její Strategii udržitelného vývoje) tvoří velkou hrozbu biodiverzitě dolního toku Dunaje.

Kontakt: ceie@iterra.net

Den Medžimurije na řece Muře

Siniša Golub, ZEO Nobilis, Chorvatsko

Učastníci Dne Medžimurije na řece Muře

Správa okresu Medžimurije (na severu Chorvatska na hranicích s Maďarskem a Slovinskem) učinila 18. dubna 2001 rozhodnutí chránit krajinu řeky Mury jako zvlášť významnou přírodní oblast. Od té doby uplynuly 3 roky a místní úřady nebyly schopny vyprodukovat žádný informační či propagační materiál, který by se týkal ustanovení této oblasti. Ve skutečnosti nebylo ohledně ochrany řeky Mury uděláno vůbec nic. Nečinnost úřadů byla hlavním podnětem pro nevládní ekologickou organizaci s „ZEO Nobilis“ vyhlásit Den Medžimurije na řece Muře. Tento den si klade za cíl popularizovat ochranu Mury – nejdůležitější přírodní prvek oblasti Medžimurije. V průběhu tří let od formálního vyhlášení chráněné oblasti na řece Muře byl schválen chorvatský zákon na ochranu přírody, nicméně úřady okresu Medžimurije, které původně ochranu Mury navrhly a které by měly být právně zodpovědné za implementaci daného zákona, stále neudělaly nic pro informování veřejnosti. Rovněž nebyl ustanoven žádný úřad či instituce, které by mohly danou chráněnou oblast spravovat.

Den Medžimurije byl slaven poprvé 18. dubna 2004, a to ve spolupráci s rybářskými organizacemi, které působí v chráněné oblasti v okolí Mury - nejsevernější chorvatské řeky. Jednodenní program ve vesnici Žabnik pro asi 100 účastníků byl velmi bohatý – semináře o přírodních krásách a hodnotách řeky Mury a rovněž exkurse podél jednoho z nejzachovalejších slepých ramen Mury známého jako *Žabnicka meka*. O tuto událost projevil velký zájem místní sdělovacími prostředky, na rozdíl od úředníků zodpovědných za ochranu dané oblasti, kteří slavnost ignorovali. Nicméně Mura stále teče a potřeba informovat veřejnost ohledně chráněné oblasti je důležitá víc než kdy jindy. Zatím okresní úřady nedělají pro propagaci chráněné oblasti nic. Přitom se dá předpokládat, že místní obyvatelstvo, žijící v hranicích chráněné oblasti, nebude respektovat ochranná opatření, když ani neví o její existenci.

Kontakt:

ZEO Nobilis, Vrtna 1, Šenkovec, 40 000 Čakovec, Chorvatsko
E-mail: zeonobilis@yahoo.com

Nový národní koordinátor DEF v Maďarsku

Béla Kalocsa, president BITE
Enikő Anna Tamás, koordinátor

V Maďarsku má od 1. ledna 2004 nového národního koordinátora Dunajského environmentálního fóra – regionální společnost ochrany přírody BITE z jihomaďarského města Baja. Tato organizace, sdružující převážně mladé lidi, byla založena roku 1995 za účelem ochrany přírody ve městě Baja a jejím okolí. Aktivity BITE se většinou zaměřují na ochranářskou činnost týkající se mokřadů a biotopů nivy Dunaje. BITE má v současné době přes 30 členů, a to včetně odborníků na vodní hospodářství, zemědělství, biologii, ochranu přírodu a lesnictví.

Po převzetí zodpovědnosti za koordinaci aktivit DEF v celém Maďarsku začala BITE posilovat národní síť Dunajského environmentálního fóra. Získali jsme již dva nové členy - **Holocén** z města Miskolc a **Dráva Federation** z města Gyékényes.

Hlavními projekty DEF v Maďarsku jsou monitorování a výzkum čápa černého (*Ciconia nigra*), orla mořského *Haliaeetus albicilla*, monitorování pernaté zvěře v nivě Dunaje, obnova nivy v oblasti centrálního Dunaje a ochrana lužních lesů.

Úzce spolupracujeme s MME/BirdLife Hungary, Mládežnickým centrem v Baji, s vodohospodářskými organizacemi a se Správou Národního parku Dunaj-Drava.

Kontakt:

E-mail: def@baja.hu
Internet: <http://bitebaja.tripod.com>

Dunajská delta je ohrožena

Petruta Moisi, ECCG Romania

Ukrajinské úřady zahájily stavební práce na destruktivním projektu vodní cesty uvnitř biosferické rezervace Dunajská delta.

Přes všechny protesty, ať už národní či mezinárodní, vládní či nevládní, ukrajinské úřady nedostály svým povinností, vyplývajících z mezinárodních dohod, hlavně těm, které se týkají informovanosti a konzultace se zainteresovanými stranami. Ukrajinská vláda ignorovala, kromě svých vlastních národních zákonů a předpisů, Konvenci o ochraně řeky Dunaje, Bonnskou konvenci, Aarhuskou konvenci, Ramsarskou konvenci a Espoo konvenci.

Ukrajina oficiálně zahájila stavební práce 11. května 2004, a to prostřednictvím německé firmy Josef Mobius Bau AG.

Tento velmi kritizovaný projekt má za cíl vyhloubit vodní cestu podél kanálu Bystroje, a to uvnitř přírodní rezervace. Tato vnitrozemská vodní cesta je situovaná v ukrajinské části dunajské delty na rameni Kilija, začíná na soutoku ramen Kilija a Musura na rumunsko-ukrajinské hranici a vede k Černému moři na severu společné hranice.

V letech 2003 a 2004 se po celém světě pořádaly různé akce na podporu požadavků ochránců přírody. Některé z nich stojí za zmínku:

1. Zpráva Ramsarské mise - tato zpráva byla publikována v říjnu 2003 Ramsarskou misí a organizací UNESCO v ukrajinské části dunajské delty a signalizovala, že výběr kanálu Bystroje pro stavbu vodní cesty představuje nejhorší možné řešení. Byl předložen požadavek na strategickou EIA, který však byl ukrajinskou vládou ignorován. Zpráva je k dispozici na http://www.ramsar.org/ram_rpt_53e.htm.

2. V listopadu 2003 se do daného procesu zapojila ICPDR (Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje – vládní organizace zemí

povodí Dunaje), když se v rumunském Piatra Neamt účastnila jednání o přeshraničním vodním managementu s úřady zodpovědnými za implementaci příslušné mezivládní rumunsko-ukrajinské dohody.

3. Protesty mezinárodních nevládních ekologických organizací – jedna z největších evropských ekologických organizací Dunajské environmentální fórum (DEF) zformulovala prohlášení zvané “Save Bystroye Appeal” a Světový fond na ochranu přírody (WWF) o daném problému vydal tiskovou zprávu.

4. Prezentace problému rumunskou vládou na jednání smluvních států Espoo konvence v červnu 2004.

5. V průběhu tzv. „Zeleného týdne“ konaného v červnu 2004 v Bruselu za předsednictví prezidentky ICPDR Catherine Day se daný projekt vodní cesty objevil na pořadu jednání v rámci speciálního semináře věnovaného řece Dunaji.

Pomozte zachránit cennou přírodu v Dunajské deltě. Kontaktujte ukrajinské velvyslanectví ve vaší zemi a vyjádřete své znepokojení - seznam velvyslanectví můžete nalézt například na adrese <http://www.seu.ru/projects/eng/dunay/embassy.htm>.

Kontakt:

E-mail: eco@cceq.ro

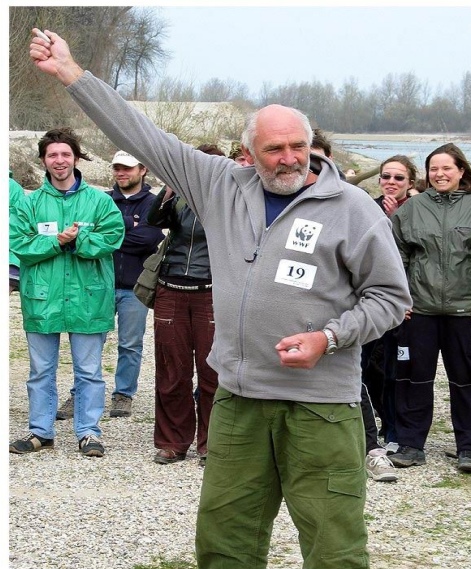
Internet: www.cceq.ro

První evropský šampionát v žabkách

Irma Popovič, Zelena Akcija, Chorvatsko

Dvě chorvatské nevládní ekologické organizace – Liga pro řeku Dravu a Zelena akce za podpory chorvatské pobočky WWF uspořádaly dne 21. března 2004 první evropský šampionát v žabkách. Událost se odehrála v oblasti Beli Kipi poblíž města Varaždin na severu Chorvatska nedaleko hranic s Maďarskem a Slovinskem. Jak je známo, tato hra spočívá v počtu “skoků”, který obratně vhozený oblázek “vykoná” na hladině. Soutěž byla součástí kampaně “zachraňte řeku Dravu”, která si klade za cíl zastavit nelegální a z ekologického hlediska katastrofální těžbu šterku z říčního dna a z břehů Dravy, což vede k přeměně řeky na kanál prostý života. Proto se také šampionát odehrál pod heslem „Vraťte šterk zpátky řece“, čímž byly míněny oblázky vyhazované do vody.

Třicet aktivních účastníků a čtyřicet přihlížejících dorazilo k řece Dravě z Vídně, Záhřebu, Budapešti a z nedalekých měst Čakovec a Varaždin a jejich okolí z okresů Medžimurije a Varaždin. Vítězem se stal Arno Mohl z Vídně, v juniorské kategorii se nejvíce dařilo teprve 11-ti letému Mikkovi Lesarovi.

Příprava na soutěžní hod . . .

Šampionát slavnostně zahájil přednosta okresního úřadu Zvonimir Sabati, a to za přítomnosti starosty Varaždina Janka Pavliče. Považujeme za velmi důležité, že přední místní činitelé přišli podpořit naši kampaň a že projevíli zájem o přírodní hodnoty řeky Dravy. V důsledku velmi chladného a větrného počasí se všichni účastníci vydali po obědě do Varaždina, kde strávili odpoledne prohlídkou tohoto nádherného barokního města. I příští rok plánujeme uskutečnit tento šampionát - naším cílem je z něj udělat každoroční událost, která se bude konat i poté, co těžba šterku skončí.

Takže nashledanou v roce 2005.

Kontakt:

**Zelena Akcija, Frankopanska 1, B.O. 952,
10 000 Zagreb, Chorvatsko**

E-mail: irma@zelena-akcija.hr

Voda –inspirace pro „Mladé výzkumníky“ z města Bor

Dragan Randjelović, prezident Mladých výzkumníků Boru, Srbsko&Černá Hora

Hlavní aktivity ekologické organizace zvané **Mladí výzkumníci** z srbského Boru (toto město se nachází jihovýchodně od Bělehradu poblíž hranic s Bulharskem) jsou, od svého založení v roce 1976, úzce spojeny s ochranou vody a břehů řek Timok, Crni Timok, Borska a Krivajska, nacházejících se v povodí Dunaje.

Řeky Kriveljska (vlevo) a Borska (vpravo)

Po téměř dvou desetiletích aktivit zaměřených na pořádání pracovních táborů, ekologických školení a výzkum kvality vody byl v roce 1993 zahájen komplexní projekt zvaný „Ekologický výzkum oblasti Boru“. Během pěti let trvání projektu bylo s pomocí více než 60 odborníků ze všech srbských vědeckých institucí vypracováno velké množství odborných publikací, zpráv a doporučení pro ochranu biodiverzity (biologické rozmanitosti), geodiversity a pro snížení znečištění řek v oblasti Boru. Byl založen ekologický institut jakožto základna pro mladé lidi, kteří se chtějí zapojit do vědeckovýzkumných aktivit.

V roce 1997 byl jako součást ekologického institutu založen mezinárodní mládežnický tábor „MORIEK“. Od té doby mladí lidé ze zahraničí přijíždějí každoročně provádět hydrologický výzkum na řece Crni Timok a pracovat na zlepšení přírodního prostředí v kaňonu Zlot a v okolí jeskyň a břehů řek Zlot a Brestovačka. Tento rok bude program tábora rozšířen o aktivity v horách Stol, Veliki a Mali Krš a hydrologický výzkum bude zaměřen i na negativní vliv soustavy vodních elektráren „Bogovina“ a jeho umělé akumulční nádrže na životní prostředí.

Mladí výzkumníci letos rovněž zahájili novou iniciativu zaměřenou na implementaci oblastního ekologického územního plánu pro město Bor a borskou oblast. V tomto územním plánu, přijatém v roce 2003, je zásobování vodou a ochrana vody druhou prioritou z deseti (první prioritou je znečištění vzduchu).

Kontakt:

E-mail: mibor@ptt.yu

Internet: www.etos.co.yu/mibor

Stavba kanálu Dunaj-Odra-Labe bude porušovat směrnice EU a mezinárodní úmluvy

Jaroslav Ungerman, Pavel Příbyl

Směrnice o ptácích a Směrnice o stanovištích EU

Evropské ekologická síť Natura 2000 má vzniknout jako realizace tzv. Směrnice o ptácích (79/409/EEC) a tzv. Směrnice o stanovištích (92/43/EEC). Povinnosti vyplývající z těchto směrnic budou platit i pro Českou a Slovenskou republiku, nové členy EU.

Četné části povodí, jimiž by vedl navrhovaný kanál Dunaj-Odra-Labe, jsou domovem chráněných druhů a jejich rozsáhlých stanovišť zapsaných v Dodatcích ke Směrnici o ptácích a Směrnici o stanovištích. Mnohé z těchto oblastí jsou již vybrány nebo navrhovány pro ochranu v rámci sítě Natura 2000. Výstavba cca 1700-2000 km dlouhého průplavu (včetně nutných splavňovacích prací na Odře a Labi) by mohla v nejhorší variantě přímo či nepřímo ohrozit území chráněná nebo navržená k ochraně v pěti zemích – Rakousku, Slovensku, České republice, Polsku a Německu. Celkem by mohlo dojít k zásahům do chráněných území o celkové ploše 460 tisíc hektarů.

Mezinárodní úmluvy

Výstavba průplavu by také s pravděpodobností blížící se jistotě byla v rozporu s *Úmluvou o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť* (Bernská úmluva) a s *Úmluvou o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva* (Ramsarská úmluva). Kanál Dunaj-Odra-Labe (KDOL) by se dotkl šesti lokalit chráněných podle Ramsarské úmluvy (mokřadů mezinárodního významu) v Rakousku, České republice, na Slovensku a v Polsku. Šestá konference zúčastněných

stran Ramsarské úmluvy v roce 1996 v důsledku obav z možných dopadů KDOL na lokality chráněné podle Ramsarské úmluvy přijala doporučení, jež "vyzývá vlády Rakouska, České republiky a Slovenské republiky, aby při rozvažování eventuální výstavby KDOL plně zvažila skutečnost, že takový průplav by negativně změnil ekologickou povahu pěti lokalit v těchto státech, jež jsou chráněny podle Ramsarské úmluvy." Bez ohledu na tuto skutečnost se ovšem v dotyčných zemích dosud neprovedlo nic, co by tyto obavy, podložené oficiálním doporučením Ramsarské úmluvy, zmírnilo.

Rámcová směrnice EU o vodách

Náhlé změny v říční morfologii a hydrologii způsobené výstavbou KDOL a jejich následný dopad na přírodu, stanoviště a živočišné a rostlinné druhy v regionu jsou v rozporu s principem trvale udržitelného vodního hospodářství, který je obsažen a vyžadován v Rámcové směrnici o vodách. Kromě toho by výstavba KDOL zhoršovala šance Slovenska a/nebo Rakouska, České republiky, Polska, potenciálně i Německa splnit celkový cíl směrnice, tedy dosáhnout "dobrého ekologického a chemického stavu" všech vod do roku 2015.

Doposud neregulované úseky řeky Moravy jsou ohroženy plánovanou výstavbou kanálu Dunaj-Odra-Labe

Další informace:

Danube-Oder-Elbe Canal: An Opportunity or a Threat? Position Paper of the "Life for the Danube, Oder and Elbe Rivers Coalition", Daphne Bratislava, October 2003

http://www.hnutiduha.cz/publikace/infolisty/pdf/canal_position_paper.pdf

Kontakty:

Jaroslav Ungerman, Unie pro řeku Moravu,
jaroslav.ungerman@ecn.cz

Pavel Příbyl, Hnutí DUHA,
pavel.pribyl@hnutiduha.cz

Den Země v rumunském městě Baia

Tatiana Done, Fundatia de Speologie Club Speo-Bucovina, Rumunsko

Aktivita k letošnímu Dni Země v městě Baia (nacházející se ve správní oblasti Suceava v Bukovině na severovýchodě Rumunska) byly letos neobyčejně různorodé, zahrnující obnovu říčních břehů, akce zaměřené na snížení množství odpadů či environmentální vzdělávání.

Jedna aktivita si zaslouhuje obzvláště velkou pozornost: „ Přes 250 dětí ze tří základních škol z města Baia se dne 22.4. zúčastnilo naší speciální kampaně - sázení stromů“ , sdělila nám Tatiana Done ze Speleologického klubu Bukovina (člen DEF). Výsledkem bylo více než 5000 stromků zasazených v centrálním parku v Baia a v okolí základních škol – jedle, smrčky a horské javory, které pomohou zesílit jílovité břehy říčky Moldova (přítok řeky Siret). „Účastníci projevili velké nadšení a zručnost při hloubení děr, sázení sazenic a sdílení informací s místními lidmi ohledně kvality vody, vzduchu a zdravého životního prostředí“, referuje Tatiana Done.

Baia často trpí velkými záplavami, které způsobují mnoho škod, včetně půdní eroze. Nově vysázený pás lesa se v budoucnu stane „ochranným štítem“ vůči jarním erozivním vodám říčky Moldovy.

Den Země v Baia

Sázení stromků bylo organizováno Speleologickým klubem Bukovina jakožto součást dohody o spolupráci s místní správou lesů (která poskytla sazenice), koordinované

učitelem historie Ioanem Natu. Bylo rovněž dohodnuto monitorování již dříve vysázených pásů akácií a možnost další výsadby stromů v dalších letech.

Kontakt:

Fundatia de Speologie Club Speo-Bucovina Suceava (Speleologický klub Bukovina, Suceava), O.P.4; C.P.75, Suceava 5800, Rumunsko
E-mail: adone@speo.org.ro

Recyklace elektrárenského popele

Jovica Veljučić-Kerčulj, president, Local Agenda 21 for Kostolac, Srbsko&Černá Hora

Nevládní ekologická organizace *Místní Agenda 21* ze srbského města Kostolac ležícího na Dunaji 60 km východně od Bělehradu zahájila aktivity ohledně revitalizace města a jeho okolí. Kostolac je jedno z nejznečištěnějších srbských míst - důsledek existence povrchových uhelných dolů a tepelné elektrárny u tohoto města. Ukládání elektrárenského popele na obrovských skládkách (doposud bylo zde uloženo 28 miliónů tun na rozloze 210 hektarů), neexistence filtračního zařízení na komínech elektrárny a zastaralá technologie elektrárny tvoří největší ekologický problém pro občany Kostolace a samozřejmě pro místní flóru a faunu. Ročně odnášejí silné větry ze skládek jeden milión tun popele do oblasti, kde žije přes 100 000 lidí.

Na skládce popele

Nevládní organizace z Kostolace si daly za cíl omezit a v konečné fázi eliminovat tento ekologický problém. *Místní Agenda 21* iniciovala projekt recyklace popílku uloženého na elektrárenských skládkách s cílem zajistit

kontrolované odstraňování popele, který bude mít další využití jako materiál pro stavbu silnic. Tento projekt je finančně podporován řeckou vládou v rámci Fondu rekonstrukce balkánské oblasti.

Kontakt: la21kostolac@ptt.yu

Zasedání slovinsko-rakouské Komise pro řeku Dravu

Milan Vogrin

Na tento rok (2004) připadá 50. výročí vzniku slovinsko-rakouské **Komise pro řeku Dravu**. Komise se zabývá vodním managementem, energetickými a ekonomickými otázkami relevantními pro obě země. Komise nemá mandát k tomu, aby se zabývala životním prostředím. Členové Komise se setkávají jednou za rok, tentokrát se schůzka konala v Ptuj, nejstarším slovinském městě, ve dnech 19. a 20. května 2004.

Hlavní důvodem pro toto zasedání bylo přehodnocení dosavadní práce Komise a stanovení úkolů Komise ve spojitosti s Rámcovou vodní směrnicí EU.

Členové Komise pro řeku Dravu

Komise představila svou práci sdělovacím prostředkům na tiskové konferenci pořádanou v knihovně pod hradem Ptuj. Mezi účastníky tiskové konference byli mimo jiné Janez Kopač, slovinský ministr životního prostředí, územního plánování a energetiky, Phil Weller, sekretář Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (ICPDR), Herbert Wienerroither, president rakouského výboru v ICPDR a Mitja Bricelj, president slovinského výboru v ICPDR. Po konferenci následovala neformální schůzka ve vinném sklípku, doprovázená ochutnávkou lahodných vín.

Neformální schůzky se účastnili také členové DEF ze Slovinska a zástupci organizace Global Water Partnership (GWP).

Kontakt: milan.vogrin@quest.arnes.si

Zajímavosti

Více nutrientů v kapce vody

Stockholmský Mezinárodní vodní institut (SIWI) a Mezinárodní institut vodního managementu (IWMI) připravil zajímavou studii zvanou "Více nutrientů v kapce vody", kterou je možno stáhnout z webové stránky www.emwis.org/documents/pdf/more_nutrition_per_drop.pdf.

Jen pro čtenáře znalé angličtiny . . .

Environmentální interaktivní mapa

Světová banka připravila tzv. "environmentální interaktivní mapu", která kombinuje klasickou mapu s daty o životním prostředí, či s informacemi o "krizových místech" a popisech "nápravných" opatření. Můžete se na ni podívat na webové stránce www.worldbank.org/nipr/Atrium/mapping.html.

Rovněž zde se bez angličtiny neobejdete . . .

Českou verzi DEF Bulletinu vydala:

Unie pro řeku Moravu

Panská 9

602 00 Brno

Tel.: 542 422 755

Fax: 542 422 752

E-mail: unie.rekamorava@ecn.cz

Internet: www.sweb.cz/uprm

Danube river basin

